

3.3. DISSENY DE VESTUARI – MARTA RAFA

– **Qui és la Marta Rafa?**

La Marta Rafa és una persona que sempre li ha interessat molt el món del personatge, i llavors va començar volen ser actriu, i després va continuar fent més coses per treballar el personatge des de moltes bandes.

– **Què et va fer entrar en el món de la moda? I quan?**

Jo vaig entrar al món de la moda perquè precisament havia estudiant interpretació i volia abordar el personatge des d'una altra banda, però no acabava de trobar l'escola que em parlés de teatre, perquè em parles també de la indumentària i vaig decidir que començava pel món de la moda i després ja tornaria al món del teatre. I per això vaig anar a parar el món de la moda.

– **Com t'has format en aquest àmbit?**

Doncs jo m'he format amb diferents camps, el meu objectiu sempre era fer teatre i fer personatge, però he anat a parar amb formació de diferents camps. Primer vaig estudiar interpretació, llavors encara no sabia que faria de dissenyadora, però la interpretació té molt a veure amb el personatge. Després vaig estudiar moda, perquè vaig veure que el que m'interessava anava per aquella banda, però clar em faltava tota la dimensió d'espai, llum, tems... bàsicament el que és el teatre, clar tot això la moda no ho toca. Llavors vaig tornar a vindre a l'Institut del Teatre i vaig fer unes quantes classes més d'escenografia, que em permetria conèixer tot això. i després que ja feia bastant de temps que treballava, i uns anys que estava descansant de treballar, vaig decidir que encara em faltaven unes coses, em faltava treballar una mica més de cultura general, de concepte, d'història i vaig anar a estudiar a la UB (Universitat de Barcelona), Història de l'Art.

– **Com vas començar en el món professional?**

Doncs mira, jo estava estudiant ja el primer any d'estudiar disseny de moda i em vaig trobar pel carrer l'Alex Rigola, que havia estudiat amb mi interpretació, som de la mateixa promoció, i em va dir: ostres que ara vull dirigir, he estat fent d'ajudant del Joan Oller, i he estat fent unes classes, tinc un projecte, i m'han dit que tu estàs estudiant moda, perquè no em fas tu el vestuari? I jo li vaig dir val, quedem un dia i m'expliques que vols fer, no ho he fet mai, però tot és posar-si. I vam quedar, i vam començar a treballar. I vam estar deu anys treballant a la mateixa companyia plegats.

– **Quin seria el somni de la Marta Rafa?**

Home, no m'ho he plantejat mai la meva feina en qüestió de somnis, mira si que m'agradaria tornar a fer òpera. Fa temps que no faig òpera, i penso que és un món molt diferent del teatre. Perquè et marca una sèrie de paràmetres que et posen el projecte en un altre lloc, perquè el mateix espai a on es representa, ja marca molt, per les distàncies, els intèrprets d'òpera són un altre món, perquè treballen molt des de la veu. Clar tot el que es projecte, és una interpretació però tot a través de la veu. Estàs treballant constantment amb música, i això és increïble, i no ser, em va semblar un món molt difícil en el moment on jo hi vaig treballar, però molt atractiu, i no hi he tornat a treballar.

- **Com t'has donat a conèixer en aquest àmbit, perquè puguís haver arribat a on estàs ara?**

Jo no m'he donat a conèixer, el que m'ha donat a conèixer, ha estat la meva feina. Jo he treballat, i la gent ha vista la feina. I certa gent ha vista la meva feina i m'ha dit: ei! Podries treballar amb mi? I jo li he dit que si, i he anat fent. Jo crec que la meva feina m'ha portat, i també la meva curiositat per aprendre. A nivell de formació, penso que mai s'acaba.

- **Quin és el procés d'elaboració d'un disseny de vestuari?**

Hi han moltes maneres de treballar, hi han molts equips, a part de la meva manera de treballar, també és l'equip amb el que treballem. Però jo normalment la meva manera de treballar és: a mi em fan una proposta, jo em llegeixo aquell text, miro aquella proposta que em fan, i normalment i tinc unes preguntes, unes idees. Llavors faig una primera reunió amb el director i que ell m'expliqui que li interessa perquè vol fer aquell text, i les idees principals, i jo llavors li explico el que m'ha interessat d'aquell text i com ho he vist, i a partir d'aquí comencem a crear, com jo a les classes en dic un tauler de joc. Doncs mira aquestes coses les veiem iguals, però aquestes coses que veiem diferents tenen alguna cosa en comú. A partir comencem a fer un discurs a partir d'allò. I a partir que començo a tindre algunes idees, començo a buscar unes imatges, o alguns referents, que hem permetin parlar amb aquell director no només amb paraules sinó també amb coses concretes que tinguin a veure més amb imatges. A partir d'aquí, començo a elaborar esbossos, tornem a fer reunions, en les quals hi ha molt diàleg. D'aquesta manera es va concretant el disseny. Paral·lelament a això, comença el treball amb l'actor, jo els hi presento allà a on hem arribat amb el director, és a dir, que normalment ja hi ha un figurí, però m'entres ells estan assajant, jo també estic anant als assajos, i estic veient cap a on van les coses. I a vegades si haig de comprar o confeccionar, mentrestant estic veient que estan canviant coses, jo també retoco algunes cosetes. Ho porto a l'assaig i veig si acaba de funcionar, si no acaba de funcionar. Ha vegades no ho veig jo, ha vegades ho veu el propi actor que diu: ostres, tinc un problema aquest abric em pesa molt, i jo quan surto, se suposa que sóc una persona molt lleugera, i tinc la sensació que em frena. I jo puc dir: tens raó haig de fer alguna cosa; o també puc dir: però pensa que aquesta entrada és molt contundent, i encara que no sigui tant lleuger com tu pensaves... Total que fins, ben bé, fins que estrenem tot allò ha de anar assajant. El vestuari també assaja. I jo normalment quan estrena, els deixo, com una mica el projecte ha acabat, però no sempre es així, ha vegades passen coses, però normalment ja ha acabat.

– **Què necessites per estar inspirada a l'hora de fer un disseny de vestuari?**

Jo personalment necessito el fet de tot un procés, i tenir molta informació a tots nivells, és a dir, conèixer una mica qui és aquest personatge, si cal que investigui sobre tot el que està passant sobre l'autor que ho ha escrit,... Jo necessito tota la informació, com haver fet una bona recerca. Necessito haver vist moltes coses, i haver vist moltes coses.

– **En quin àmbit has treballat més? (òpera, teatre de text o teatre musical)**

Jo he treballat sobretot amb teatre de text, sobretot, sobretot, amb teatre de text. He fet òpera, he fet teatre infantil, he fet teatre musical, he fet teatre musical infantil. Sobretot el que he fet més ha estat teatre de text contemporani.

– **Quina és l'obra, de totes les que has fet, que t'ha sigut més complicada a l'hora de realitzar els figurins?**

Home l'òpera va ser per mi un món molt nou, però no va ser complicat, en el sentit que també estava treballant amb l'Alex Rigola, i el món que treballàvem era molt el contemporani, i per tant era molt nostre. Però al arribar a l'òpera, era un codi diferent. Però no ho ser, perquè com que cada projecte és un món diferent.

– **Tens criteris fixes a l'hora d'iniciar uns figurins, per tal de que es vegi el seu segell?**

No, abans de l'estiu em va dir: ai! Vaig veure una cosa, i vaig pensar "això segur que ho ha fet la Marta", i li vaig dir: perquè? I em va dir: perquè portava el teu segell. Jo no he estat mai conscient de que hi hagués un Marta Rafa. No dissenyo pensant amb això. Ara és inevitable suposo que tu tens un imaginari, tens uns gustos, tens uns referents, tens una formació. I suposo que és bastant inevitable que no hi hagi un segell, jo no en sóc gaire conscient del meu.

– **Com acostumen a ser els teus dissenys?**

No tenen una cosa característica jo crec, per mi el disseny ha de ser un personatge, el que hm demani el text, el que hem demanin en aquell muntatge, o el conjunt de les demandes que surten del text, del director o de l'actor. Per mi el més important és que no sigui un etilisme, sinó que sigui un personatge.

– **Quina ha estat l'evolució del teu últim treball?**

Jo vaig estar a un muntatge, que es va fer al Teatre Akadèmia de Barcelona, ara a la primera setmana de juliol, que estava dintre del Festival del Grec, que era El teatre i la pesta, llavors era un monòleg, que normalment el fa un home, però en aquest cas el va fer una dona. I llavors el projecte, la cosa que a mi em va agradar d'aquest projecte és que el director, em demanava que el que portava l'actriu que ho feia és que es transformés tant, com el procés de transformació interna que tenia el personatge. Llavors això va fer que jo dissenyés un vestit que tingués molta versatilitat. No que obrissis un botó i llavors fessis així i l'escot canvies,... no es tractava d'una cosa de que el mateix vestit es pogués fer servir per faldilla i no ser que, és a dir que fos transformable, no! Buscava una cosa molt més orgànica, que tu veiessis que el vestit s'està desfent, però que la continuessis veient vestida, o que de cop i volta la poguessis veure despullada, sense que necessàriament s'ho hagués de haver tret tot. Sinó que tingués certes coses que li permetessin tot aquest joc. I la veritat és que vaig aconseguir un disseny que estava, com per parts. I quan el vaig portar a la sala d'assaig, embastat, i encara molt amb les parts tenia una faldilla de sota, un cos de sota, una brusa que s'obria per tres llocs amb botons, una sobre faldilla que s'obria amb botons i amb un cinturó i tot estava embastat o amb botons. Llavors ella va començar a treballar el seu monòleg, que a més hi havia una part molt física, hi havia un treball de cos. En els assajos anava veient si necessitava, per exemple: a la part de dalt, només obro un botó, els altres no em fan falta, doncs això ho cuso, perquè si ella no necessita que s'obri, millor que quedi fixe i que no se'ns obris un dia. I gràcies això, vam construir el vestit amb les formes i els tancaments que necessitava. El treball va ser molt integrat. Per això, tinc la sensació que al final, vam acabar fent una simbiosi de la pell i de l'interior del personatge.

– **Quines limitacions hi han quan el personatge ha de fer canvis de vestuari molt ràpids?**

Les limitacions és això, que tens molt poca estona, que poden ser segons, per fer un canvi. Pots decidir que no hi ha canvi, però això és una decisió que té més a veure amb la dramàturgja del canvi. I si decidim que hi ha d'haver-hi canvi, i a vegades la manera no només ve de mi, sinó que vegades ve de la posada en escena, jo puc intentar que vagi amb un Velcro, amb una cremallera, que hi hagin dos sastresses que mentre una li treu no ser què, l'altre li posa no ser *quantos*, però segurament el director podrà fer alguna cosa, perquè en aquell canvi en comptes de dos segons, se'n puguin tindre quatre. Encara que

sembli una xorrada, dos segons més sempre ajuda. I després hi ha una altra cosa, i és que els canvis també s'han de assajar, i potser el primer dia trigues dos minuts, i potser el dia de l'estrena has pogut rebaixar-ho a deu segons, perquè si tothom sap com ho ha de fer i què ha de fer, tot va més fluid.

– **Quins projectes nous se't plantegen?**

Mira jo ara tinc dos projectes, un per al Nacional (TNC – Teatre Nacional de Catalunya) amb la Carlota Subiròs que és Maria Rosa d'Àngel Guimerà, és un súper repte, perquè a més el fem contemporani, i no sabem com ho farem. Això és per el gener, i després tinc un altre muntatge, que me'l vaig llegir fa unes setmanes, i vaig fer la primera reunió, però que encara falta molt que és pel juny.

– **En quines obres has participat?**

Moltes, ara ja motes, fa molts anys que treballo. Durant molts anys vaig treballar amb l'Alex Rigola, llavors tot el que ell va fer fins, bé, vam fer La màquina d'aigua, El Juli Cèsar, El Ricard III, vam fer l'holandesa Arrand que és el que et deia de l'òpera,... amb l'Alex vam fer moltíssimes coses.

– **Què és per tu l'escenografia?**

Jo penso que l'escenografia, és treballar amb la part de grafia l'escena, de dibuixar, de treballar sobre l'element físic i plàstic de l'escena.